

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : D. CHEBAPCI

APARE ODATĂ PE
SĂPTĂMÂNĂ

PROPRIETAR : I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an . . . . . 30 Lei
Pe 6 luni . . . . . 16 >
Pe 3 luni . . . . . 8 >

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătate : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

Abonamentele se plătesc tot-d'una înainte

REPRODUȚIA INTERZISĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

91, — Ochiul Dâmboviței — 91.

Vis-à-vis de Palatul Justiției

Un număr vechi 2 Lei

Cine primește două numere consecutive din acest ziar se consideră ca abonat.

SUMAR

Condițiunea juridică a Românilor în Streinătate, de C. D. Anghel.

Jurisprudență Străină :

Curtea de Casație din Franța, secțiunea civilă : *Fagueret* cu *Hutteau*.

Informațiuni. — Bibliografie.

D-l C. D. Anghel, actual judecător la ocolul VI București, unul din distinsi nostri magistrați, a întreprins un important studiu asupra Condițiunei juridice a românilor în străinătate, după tratatele ce leagă țara noastră cu diversele țări din Europa, cum și după legiuirea specială a fiecărei țări. Fie-care țară din Europa va forma obiectul unui capitol deosebit al studiului d-lui Anghel.

Această importantă lucrare umple o lacună însemnată în literatura noastră juridică, de oare-ce dacă până acum diverși scriitori au studiat condițiunea juridică a străinilor în România, nici unul însă n'a studiat cestiunea inversă. — Cauza e că cestiunea aceasta nu avea până acum atâta importanță. Astăzi însă față cu marea dezvoltare a relațiilor noastre cu străinătate și cu treptata noastră expansiune comercială în afară, cestiunea capătă o importanță covârșitoare.

De aceia suntem fericiți, că putem da în ziarul nostru această lucrare a D-lui C. D. Anghel, care după cum se va vedea de cititori, este așa de documentată în cât poate satisface pe juristul cel mai pretentios și e scrisă într'un așa stil literar în cât poate fi cetită cu folos și cu plăcere de omul cel mai profan :

Condițiunea juridică a românilor în străinătate

BELGIA

Posturi diplomatice și consulate române în Belgia : ambasada la Bruxelles ; consulat general la Anvers ; consulate la Liège și Bruxelles ; agenție consulară la Ostende

Drepturi conferite de codul civil și comercial

Drepturi de imigrare și așezare. — Români pot intra liber în Belgia, fără a fi supuși la necesi-

tatea prezentării vre-unui pașaport la graniță ¹⁾ Ei pot asemenea petrece în toată libertatea în orî-ce parte a teritoriului Belgiei, bucurindu-se pentru persoană și bunurile lor de toate drepturile constituționale și de aceeași protecție ca naționali, de oare-ce acesta e tratamentul cel mai favorabil concedat de Belgia, tratament care ne e asigurat și nouă Românilor prin art. 1 al convenției de comerț belgo-române încheiate la București la 10/22 Ianuarie 1894. — Mai mult ; ei vor fi scutiți de orî-ce serviciu personal în armate, de cuartir militar, de orî-ce contribuție fie în bani, fie în natură, destinat a ține loc de serviciu personal, de orî-ce împrumut forțat și de orî-ce prestațiune sau rechiziție militară (afară de rechizițiile militare la care vor fi supuși și naționali ca proprietari foncieri sau arendași). Aceasta e formal recunoscut de art. 3 al citatei convenții și cu toate aceste o lege votată anul trecut din camerele belgiane, obligă pe toți streinii având o reședință mai îndelungată de un an în Belgia, să ia parte la prima chemare a gărzei civice de la virsta de 21 ani și până la 32 ani și în adouă chemare până la 40 ani impliniți. — Or, această dipsoziție se bate în cap cu scuti-rile de care pomeneam, de oare-ce garda civică poate fi convocată în timp de pace să facă serviciu de garnizoană, iar în timp de rezboi ea e auxiliarul direct al armatei regulate.

Români, mai sunt exonerati de orî-ce funcțiune oficială, zicea art. 4 al convenției din 1881. — Dispoziția această nu s'a mai reprodus în noua convenție de comerț, de oare-ce dreptul public belg — și anume art. 6 din Constituție — îndepărtează în genere pe streini de la funcțiunile publice, cu o excepție relativă la cariera consulară ;

¹⁾ Vezi circulara Ministrului Afacerilor Străine din 14 Iulie 1866

cu o altă relativă la învățământul superior, — excepție care denotă spiritul larg al Belgilor în această materie: o lege din 27 Septembrie 1835 dă drept străinilor a figura în corpul profesoral universitar¹⁾; și în fine cu o excepție — cam controversată — relativă la meseria de avocat, — controversată de oare-ce această meserie nu constituie o funcție publică în sensul art. 17 c. c.

Cât timp românul nu-și are fixată reședința în Belgia — și aceasta se face prin o petițiune cerând a fi trecut în rindul populației comunei locale (art. 18. din decret 1856), la care petiție se alătură un act stabilind în mod neîndoios identitatea și naționalitatea petiționarului, — cât timp, zic, această formalitate nu s'a îndeplinit, românul care nu 'și justifică identitatea, sau care prezintă o primejdie pentru ordinea publică sau pentru bunele relațiuni ale Statului belg în afară, — poate fi trimis peste graniță, prin simpla decizie a șefului siguranței publice²⁾. Când însă e vorba de un român având reședința în Belgia, dacă turbură prin purtarea sa siguranța publică poate să fie constrâns să se îndepărteze din un loc dat, să locuiască într'n loc anumit, ba chiar să părăsească și țara, aceasta însă numai în urma unui decret regal supus deliberării consiliului de miniștri (legea din 7 Iulie 1865, prorogată de atunci neconținut din trei în trei ani și modificată în parte prin legea din 12 Februarie 1897). Măsurile de acest soi nu pot fi însă luate după art. 2 al acestei din urmă legi³⁾ în potrivă:

1. Străinului autorizat să-și stabilească domiciliul în Belgia.
2. Străinului căsătorit cu o belgiană, cu care are copii născuți în Belgia, în timpul reședinței sale în regat.
3. Străinului căsătorit cu o belgiană, care și-a fixat reședința de mai mult de cinci ani și-a continuat a reșede acolo în mod permanent.
4. Individului născut în Belgia din un străin, și care își are reședința, atunci când se află încă în perioada de opțiune prevăzută de art. 9 c. c.⁴⁾.

Reîntoarcerea după o asemenea măsură de expulzare constituie un delict pedepsit cu închisoare de la 15 zile la 6 luni și cu reconducerea la frontieră la expirarea pedepsei (art. 6 al legii).

În fine, în afară de categoriile de persoane sus-menționate, mai e una, în contra cărora se prevăd măsuri de îndepărtare și de înlăturare: e cea a străinilor lipsiți de mijloace și care nu sunt în stare să-și procure mijloacele de subsistență.

În adevăr, art. 3 al legii din 6 Oct. 1830 zice:

Toți cei-l'alți străini neinvestiți de autorisarea de a domicilia sunt ținuți de a justifica dacă au vre-un mijloc de existență, — la caz contrar vor fi trimise afară de frontieră.

Tot acelaș lucru îl prevede și legea din 3 Aprilie 1848 în privința străinilor condamnați pentru cerșetorie sau vagabondaj, chiar când ar fi rezidenți în Belgia — aceasta după sfârșirea pedepsei de închisoare. Acest soi de măsuri se iau de administratorul siguranței publice în Bruxelles, iar în provinciile de comandantii de jandarmerie și guvernori¹⁾.

În caz însă când autoritatea nu ar lua măsuri, de expulzare, ea poate trimite pe vagabonzi în depourile de cerșetorie, în casele de refugiu sau în școlile de binefacere create de legea pentru *represiunea mendicității* din 27 Nov. 1892²⁾.

Toți acești nenorociți, ca și în genere toți străinii scăpați au drept la asistența publică (legea din 10 Febr. 1845 al. 8) iar prin obținerea autorisării de a domicilia capătă chiar acea ce se numește un *domiciliu de ajutor*.

Asemenea scăpații bolnavi, fie chiar străini, au dreptul la asistența medicală gratuită la domiciliu din partea comunelor precum și la admisiunea în spitale și ospicii, conform legii din 10 Ianuarie 1892³⁾.

Drepturile civile propriu zise. — Art. 13 al codului civil belg. combinat cu art. 5 al legii din 27 Septembrie 1835, acordă străinului, care a obținut *autorizarea de a domicilia*, exercițiul tuturor drepturilor civile, asimilindu-l în totul naționalilor. Pentru această însă, autorizarea de domiciliare, care în genere nu se refuză de autoritate, nu ajunge singură, ci trebuie să fie urmată de o domiciliare efectivă în Belgia.

Celor-l'alți străini, adică celor ce n'au cerut sau n'au obținut autorizarea pomenită, ori-cât de îndelungată le-ar fi reședința în Belgia, art. 11 c. c., le acordă în genere: *numai acele drepturi civile, cari sunt sau ar fi acordate Belgilor prin tratate încheiate cu națiunea de origină a străinului*. De aci rezultă că, în lipsă de tratate, străinii nu se bucură de cât de drepturile naturale, adică numai de acele ce și-au isvorul în dreptul ginților. Așa de pildă, un asemenea străin nu va putea adopta pe un belg, nici să fie adoptat de el, de oare-ce adopțiunea nu e de dreptul ginților⁴⁾.

¹⁾ Grație acestei legi, Belgia are fala de a putea număra printre ilustrațiile corpului său didactic pe un Elysée Reclus.

²⁾ Decret din 9 Ianuarie 1832.

³⁾ Textul acestei legi îl datoresc buna-voinței excelenței sale d-lui conte de Lalaing, ministrul Belgiei la București.

⁴⁾ Vezi mai jos pag. 364.

¹⁾ Vezi circularile din 1850 și 1852 către acești din urmă, publicate în J. de Soigny, — *Traité du droit des étrangers* 1878.

²⁾ A vedea detaliile acestei legi de o mare importanță socială în *Annuaire de législation comparée* pe 1892.

³⁾ Idem pe 1891, pag. 593.

⁴⁾ Vezi Bruxelles 20 Mai 1847 și 17 Martie 1866.

În ceea-ce privește pe Români, socotesc că ei se bucură de plenitudinea exercițiului drepturilor civile, în toate împrejurările, de oare-ce convenția de comerț sus-citată asigură românilor beneficiul clauzei națiunii celei mai favorizate.

Cel puțin în ceea-ce privește drepturile de proprietate — cel mai principal dintre drepturile civile propriu-zise — aceasta nu suferă îndoială.

Iată într'adevăr ce zicea art 2 al vechei convenții de comerț belgo-române, dispoziție reprodusă în mai multe tratate de comerț belgiane și deci în vigoare și față de noi în puterea clauzei națiunii celei mai favorizate, stipulate pur și simplu în noua convenție:

În ceea-ce privește dreptul de a dobândi, a poseda sau a înstrăina orî-ce fel de proprietate imobiliară sau mobilă. Români în Belgia se vor bucura de drepturile supușilor statului celui mai favorizat. Ei vor putea în aceste margini și în aceleași condiții ca și supușii statului celui mai favorizat, să dobândească asemenea proprietăți și să dispună de ele prin cumpărare, vindere, donație, schimb, contract de căsătorie, testament, moștenire sau în orî-ce alt mod fără a fi supuși la alte taxe de cât naționali.

Putând dobândi proprietatea, pot dobândi și desmembrările ei: precum usufructul sau servituțile reale; asemenea pot ipoteca bunurile dobândite sau să le dea în anticheză. Ei pot încă invoca legile belge relative la acțiunii posesorii, la usucapiune sau prescripțiune achizitivă. Asemenea pot invoca dispozițiile legale belge relative la dobândirea sau stingerea servituțiilor.

Tot din clauza tratamentului națiunii celei mai favorizate mai rezultă încă că se bucură Români în Belgia și de proprietatea industrială, de proprietatea artistică și literară, drepturi concesionate de Belgia prin tratate formale diferitelor țări cum e Franța (1852), Prusia (1864), Rusia (1862), Svițera (1867) ¹⁾. Asemenea și de dreptul de a poseda mărci de fabrică și de comerț, după cum vom vedea mai jos.

Asemenea se vor bucura și de dreptul exclusiv de exploatare ce se obține prin liberarea unui brevet de invențiune, conform legii din 24 Mai 1854, modificată prin cea din 27 Martie 1857 și prin cea din 5 Iulie 1884.

După aceste legi, durata brevetului e de 20 ani. El conferă dreptul de a urmări înaintea tribunalului pe toți cei ce s'ar atinge de drepturile lor, fie fabricând, fie vânzând obiecte contrafăcute.

Asemenea, autorul unei descoperiri deja breve-

tate în străinătate va putea obține un așa numit *brevet de importation în Belgia*, a cărui durată nu va putea escede durata brevetului anterioramente concedat în străinătate, nici în tot cazul limita de 20 ani mai sus specificată.

Brevetul obținut va putea fi declarat nul de tribunale:

1. Când se va dovedi că obiectul brevetat a fost deja executat sau pus în vânzare de un terțiu.

2. Când cel ce a cerut brevetul a omis cu intenție de a arăta parte din secretul lui;

3. Când specificarea și desemnurile obiectului brevetat vor fi apărut deja în ziare ¹⁾.

În fine mai e protejat întru cât-va în Belgia și proprietatea *numelui comercial* al străinilor, de oare-ce codul penal din 1867 prin art. 191 pedepsește pe cei ce asupra unor produse ar arăta un alt nume de cât acel al adevăratului fabricant sau autor. Nu pedepsește însă cele l'alte uzagii frauduloase a numelui unui fabricant, nici uzurparea numelui lui.

— În ceea-ce privește dreptul de moștenire, în afară de stipulațiile acestei convențiuni, el este reglementat și de o lege din 27 Aprilie 1865, care declară pe străini în totul capabili de a succeda, de a dispune și primi prin donație și testament în tocmai ca și naționali și fără a fi supuși la alte taxe de cât ei.

Legea aceasta mai prevede că în cazul unui partaj al unei succesiuni între niște moștenitori străini și moștenitori belgi, Belgii vor putea prelua asupra bunurilor din Belgia, o porțiune egală cu valoarea bunurilor situate în țară străină și de la care ar fi excluși în virtutea legilor acelei țări străine. Români vor putea dar succede liber, cu această rezervă numai, pentru cazul unui partaj când moștenitorii belgi în puterea art. 7 din Constituția noastră ar fi excluși de la moștenirea unor imobile rurale aflate în România, că și ei vor fi excluși de la moștenirea imobilelor analoage aflate în Belgia.

După cum nu se face deosebire între Belgii și străini, relativ la facultatea de a succede, tot asemenea, străinii sunt supuși întocmai ca și naționali la plata taxelor de mutațiune a proprietății. Declarațiunile pentru aceasta se vor face într'un termen de șase luni de la moarte, dacă decesul s'a întâmplat în regat; de 8 luni dacă decesul s'a întâmplat într'o altă țară din Europa, etc. (art. 9 legea din 27 Decembrie 1817).

¹⁾ Pentru mai multe detalii și pentru starea jurisprudenței în materie se va putea consulta, *Recueil de la legislation sur la propriété industrielle* publicat de Biurul internațional al proprietății industriale din Berna. — În tomul al II-lea al acestei publicațiuni, apărut zilele trecute, se va putea găsi și starea jurisprudenței române asupra acestor chestiuni în prea interesantul articol asupra României, semnat de d-l Tr. Djuvara.

¹⁾ Belgia este unul din statele care au aderat la convenția internațională din 9 Septembrie 1866 pentru protecția proprietății literare și artistice, precum și la convenția internațională din 20 Martie 1883 pentru protecția proprietății industriale, la care e regretabil că n'a aderat și țara noastră.

Pentru plata acestor taxe și a cheltuelilor, străinul va fi supus la depunerea unei cauțiuni, care va fi fixată de judele de pace al domiciliului defunctului, după-ce va fi ascultat pe moștenitor și pe un funcționar al administrației finanțelor. Până la plata acestei taxe, zice art. 24 al legii din 17 Decembrie 1851 nu se vor putea ridica pecețile, nu se va putea vinde nici-un bun al succesiunii, nici nu se va putea face nici-un act de partaj.

Românii pot figura ca martori în justiție și în actele de stare civilă. Nu vor putea fi însă martori în acte autentice, chiar de vor fi de mult stabiliți în Belgia și vor fi fost admiși a se bucura de drepturile civile. — Aceasta rezultă din art. 980 c. c., cât și din legea din 25 ventose an XI. — Totuși prezența unui martor străin într'un asemenea act nu constituie o nulitate¹⁾.

Românul poate fi ales membru într'un consiliu de familie și tutore. — Poate fi adoptat și adoptator.

Femeia română va putea obține o ipotecă legală asupra bunurilor soțului său situate în Belgia și care ar fi afectate prin contractul de căsătorie pentru asigurarea dotei sale alienabile, pe baza și conform legii belgiane din 16 Dec. 1851. Tot în baza acestei legi și minorul străin va avea ipotecă legală asupra bunurilor tutorelui său, cari vor fi situate în Belgia.

Naționalitate, naturalizare. Naționalitatea belgă nu o capătă deplin drept un străin, nici prin stabilirea definitivă în Belgia, nici prin nașterea sa pe teritoriul belg, afară numai în acest din urmă caz, dacă nu se naște din părinți necunoscuți. (legea din 15 Aug. 1881).

Acel născut însă, dintr'un străin în Belgia²⁾, poate dobândi naționalitatea belgă, dacă o va reclama în cursul anului, care urmează anului ajungerii sale la majoritate³⁾, cu singura condiție că dacă stă în Belgia, să declare autorității comunale unde stă, că-și fixează aci domiciliul; iar dacă stă în străinătate, să facă declarația înaintea unui consul că-și va stabili în Belgia domiciliul și până într'un an de la această declarațiune să și îndeplinească angajamentul luat (art. 9 c. c.)

Celor ce au neglijat de a face în anul după majoritate declarația pomenită, sau care ar fi făcut o declarație nulă sau insuficientă pierzând astfel dreptul la cetățenia belgă, o lege din 25 Martie 1894 le a acordat din nou și o dată pen-

tru tot-d'auna dreptul ca ori-ce vârstă ar avea¹⁾, să mai poată face această declarație în termen de doi ani de la publicarea zisei legi, cu singura condiție să fi satisfăcut legei militiei.

Favoarea dobândirii naționalității belge, sub condiția îndeplinirii aceluiași formalități o acordă art. 10 c. c. și copiilor născuți dintr'un belg care și-ar fi perdut sau schimbat naționalitatea și cu facultatea chiar de a face declarațiile ce-rute la ori-ce vârstă, nu numai în anul majorității²⁾. Favoarea această o mai acordă art. 19 c. c., belgian, soției, care după ce a fost căsătorită cu un străin divorțează sau rămâne veduvă.

Cei-l'alți străini pentru a deveni belgi trebu esă fie naturalizați, iar naturalizarea nu se acordă de cât de puterea legislativă (art. 5 din Constituție).

Naturalizarea e de două soiuri în Belgia: *naturalizarea ordinară și marea naturalizare*.

Cea d'întâi conferă toate drepturile civile și cele politice afară de dreptul de alegere, de eligibilitate la Cameră, de dreptul de a fi jurat și ministru, care se obțin numai prin marea naturalizare. Naturalizarea ordinară nu se conferă de cât celor ce au 21 ani și vor fi stat 5 ani în Belgia (art. 5 al legii din 27 Sept. 1835) și e supusă unei taxe de înregistrare de 500 lei.

Marea naturalizare e supusă depunerii prealabile a unei taxe de 1000 lei și nu se acordă de cât pentru servicii eminente aduse statului. Sunt dispensați de dovedirea aducerei unor asemenea servicii statului belg pentru obținerea naturalizării: belgi, care ar fi perdut calitatea de belg; străinii, care ar fi omis să facă la majoritate declarațiile sus pomenite.

Naturalizarea tatălui asigură copiilor săi minorii avantajul naturalizării. Dacă vor declara în anul ce urmează majoritatea că înțeleg a fi cuprinși în naturalizarea tatălui (legea din 6 August 1881).

După votarea naturalizării de Camere, ministerul de justiție va libera interesatului o copie legalizată a actului de naturalizare, cu care el se va prezenta la primăria comunei domiciliului său și va declara că acceptă naturalizarea ce îi s'a conferit.

Această declarație se va face în termen de trei luni de la data sancțiunii regale (legea din 1835 art. 9, 10 și 11).

Primarul o va trece în registre și o va comunica ministerului de justiție, care apoi va îngiiji să se publice odată cu actul de naturalizare în Monitor.

Naturalizatul, care nu ar fi satisfăcut în țara

1) Dispoziția această s'a luat cu ocazia aplicării sufragiului universal în Belgia.

2) Vezi Dalloz, Repertoire No. 116.

1) Cas. Belg. 8 Iulie 1841.

2) În Belgia sau în virtutea principiului exteritorialității și pe o corabie belgă—Bruxel 18 Oct. 1827.

3) Majoritatea se determină după lege de origină a străinului (Vezi de Soignie op. cit. p. 142). — Deci un Austriac va putea face această declarație, după 24 ani, la această dată fiind fixată majoritatea după legea sa.

lui de origine la legile de recrutare, e ținut să se înscrie la armată în Belgia în anul în care a obținut cetățenia, dacă nu are 23 ani impliniți, până la sfârșitul aceluși an.

Starea civilă, statutul. — Naționalitatea unui copil născut în Belgia se determină la epoca nașterii sale, după naționalitatea tatălui în ceea ce privește pe copiii legitimi sau pe cei naturali ce au fost recunoscuți de amândoi părinții.

Numai pentru copiii de părinți necunoscuți nașterea pe teritoriul belg conferă naționalitatea belgiană (legea din 15 Mai 1881).

Ori-ce naștere însă, pe teritoriul belg trebuie a fi declarată în timp de trei zile ofițerului stărei civile sub pedeapsă de închisoare de la 8 zile la 3 luni și de amendă de la 26 la 300 lei (art. 55 c. c. și 361 c. penal). Pe baza acestei declarații se întocmește actul de naștere.

În privința actelor de stare civilă a intervenit între România și Belgia o convențiune la data de 20 Februarie 1881, prin care se asigură comunicarea reciprocă a actelor de acest soi privitoare la starea civilă a supușilor respectivi.

Aceasta se efectuează prin comunicarea reciprocă în copii legalizate însoțite de o traducțiune franceză ¹⁾ a actelor de naștere, a recunoașterilor de copii naturali, făcute la ofițerul stărei civile, a actelor de căsătorie și deces, acte dresate pe teritoriul unui stat și privitoare la supușii celui l'alt stat (art. 1, 2, 3, și 5 al zisei convențiunii).

Comunicarea aceasta se face din șase în șase luni de către guverne, prin intermediarul legățiunii lor respective (art. 4).

Bine-înțeles, comunicarea unor asemenea copii nu prejudică chestiunile de naționalitate ce se pot ivi (art. 6).

Tot ceea ce privește capacitatea persoanelor este de statut personal, adică se regulează după legea națională a părților, ²⁾ cu singura condiție ca aceasta să nu fie contrară ordinii publice admise în Belgia, ceea ce nu poate avea loc cu legiuirea noastră, așa de asemănătoare celei belgiene.

Așa de pildă românul căsătorindu-se în Belgia va trebui să satisfacă condițiile și publicațiile cerute de legea noastră ³⁾ precum va putea și divorța înaintea trib. belge pentru cazurile admise de legea noastră, dar neprevăzute de legea belgă:

¹⁾ Pentru actele din Belgia traducția va fi necesară când vor fi concepute în limba flamandă.

²⁾ Ast-fel s'a judecat că tot ceea ce se atinge de puterile tutorei, ale tutorelui subrogat, de avizurile sfatului de familie s-regulează după statutul personal; dar omologarea avizului consiliului de familie trebuie să fie cerută tribunalelor belge și vânzarea averii să se facă după formalitățile legii belge.

(Decizie citată de H. Lambrechts, *Dictionnaire de droit comparé*.)

³⁾ Nu va fi deci suficientă o singură publicațiune, după cum cere noua lege belgă din 26 Decembrie 1891, care a modificat cap. din c. c., relativ la căsătorie.

după cum e vrășmășirea vieței celui l'alt soț, sau nedenunțarea vrășmășiei în caz de știință (art. 215 cod. rom.) cum și pentru cazurile dubioase precum e osândirea unuia din soți la munca silnică ori recluziune (art. 213 c. civ. rom.), caz controversat în Belgia de când s'au desființat pedepsele aflitive și infamante (cod penal din 1867).

Tot pentru același motiv nu vor putea românii uza de separația de corp, admisă în Belgia alături de divorțul (art. 306 c. c.).

În ceea ce privește forma testamentelor, succesiunea mobilă și imobilă, toate chestiunile la care dau loc se regulează după legea locală. În fine, în genere e de principiu că statutul e real, în cazul când se ivește controversă asupra personalității ori a realității statutului de aplicat într'un caz dat, cum ar fi de pildă în cazul când ar fi de apreciat după care lege să se decidă dacă e dotal imobilul dobândit în Belgia de o femeie măritată în streinătate sub regimul dotal.

Dobînda legală este stabilită prin legea de la 20 Decembrie 1890 la 4 $\frac{1}{2}$ în materie civilă și la 5 $\frac{1}{2}$ în materie comercială. — Această e dobînda ce se va presuma a fi avut în vedere părțile când nu s'a stipulat prin scris o altă dobînda (art. 1097 c. c.).

Drepturi comerciale. — În puterea art. 1 și 3 al convențiunii de comerț sus-citate, comerțanții români se bucură în Belgia de libertatea cea mai deplină de navigațiune, de industrie, comerț cu ridicată, cu detaliu, sau în bălciuri, fără a putea fi supuși la alte taxe sau obligațiuni de cât naționali și cu asigurarea că ori-ce privilegii, imunități și favoruri s'ar acorda de români belgilor să se acorde și românilor în Belgia.

Asemenea în ceea ce privește patenta vor fi tratați ca și fabricanții, negustorii și industriașii națiunii celei mai favorizate. — Ca atare negustorii ambulanti români vor fi scutiți de patenta dublă la care sunt supuși negustorii străini în Belgia de oare-ce prin tratate Belgia a acordat unor țări scutirea de această taxă.

Tot de tratamentul națiunii celei mai favorizate se vor bucura comerțanții români importatori sau exportatori în Belgia, pentru ori-ce favoare, privilegiu, scădere de tarife la import sau export s'ar acorda vreunei alte puteri; — pentru expediția vamală a mărfurilor supuse la un drept *ad valorem*; — precum și pentru navele și caricurile române, care de alt-fel sunt tratate pe piciorul navelor naționale (art. 6, 10 și 11 al convenției de comerț).

Navele române intrate într'un port belg, pot să nu-și descarce tot caricul, ci să-l păstreze fie pentru a l' descarca într'un alt port, fie pentru a l' reesporta — fără ca să fie ținute a plăti vre-o

altă taxă pentru această parte din caric de cât taxa de supra-veghiere (art. 13).

Vor fi scutite de taxe de tonagiū și de espedițiune în porturi: a) navele intrate cu lest, care pleacă încărcate tot cu lest; b) navele care trecând din port în port, justifică că au achitat deja taxele; c) navele care es dintr'un port unde intrase fără a fi făcut nici-o operație de comerț (nesocotindu-se ca operație de comerț, în caz de oprire forțată, debarcarea și reîncărcarea mărfurilor pentru reparatiia navei). — În caz de aruncare pe țerm a navei de un naufragiū, nava se va bucura de toate favorurile și imunitățile de care se bucură și navele belge în asemenea împrejurări: dându-se toată asistența pentru scăpare echipajului; restituindu-se lucrurile salvate sau valoarea lor proprietarilor lor, cu reținerea numai a acelora-și taxe de scăpare ca pentru naționali și cu dispensă de ori-ce drept de vamă, afară numai dacă mărfurile se vor destina consumației interne (art. 14 și 15 al conv. de comerț).

Din faptul că străinii sunt admiși a exersa comerțul, de a contracta ca și naționali rezultă că pot ca și aceștia să invoace și diversele moduri de stingere ale obligațiunilor prevăzute de art. 1234 c. c. belg.

Această e admis, dar cu o singură restricție și anume: că străinul nu poate fi admis la beneficiul cesiunii judiciare a bunurilor, (art. 1214 c. civ. român) de oare-ce bunurile străinului fiind de ordinar situate în străinătate sau putându-se lesne transporta în străinătate, ar fi adesea anevoe de a constata cu siguranță insolvabilitatea debitorului străin.

Asemenea străinul poate fi declarat în stare de faliment ca și naționalul și poate valabil semna un concordat cu creditorul.

Societățile comerciale, Societățile comerciale românești pot face ori-ce operațiuni comerciale și sta în judecată în Belgia (art. 128 c. comercial).

În categoria acestora intră societățile în nume colectiv, în comandită simplă, anonime, în comandită cu acțiuni și cooperativele (legea societăților comerciale din 18 Mai 1873), societățile de ajutor mutual și de asigurare mutuală (legea din 3 Aprilie 1851 și legea pentru asigurări din 11 Iunie 1774). Din potrivă nu sunt cuprinse în această categorie asociațiunile de petrecere, cele de participare, și în genere societățile civile, de oare-ce le lipsește personalitatea juridică.

Sucursalele societăților comerciale sunt supuse în Belgia formalității afișerei și publicității actelor constitutive și bilanțurilor lor, întocmai ca și societățile belgiane. Această publicitate pentru sucursalele societăților anonime va consista în pu-

blicarea actului constitutiv în întregul lui, conform art. 66 c. com. Persoanele puse în capul administrațiunei acestora, vor fi supuse la aceeași răspundere față de terții ca și când ar administra o societate belgă (c. com. art. 130).

Mărcile de fabrică. Mărcile române de fabrică și de comerț se vor bucura de beneficiile exploatarei privilegiate în Belgia, în baza art. 1 și 2 al *convențiunei speciale pentru protecția proprietății industriale și a mărcilor de fabrică* iscălită în București la 24 Februarie 1881 și ratificată la 8 Iunie 1881 și care zice:

Art. 1. — Cetățenii români în Belgia se vor bucura, în ceea ce privește mărcile de fabrică și de comerț, de aceeași protecție ca naționali.

Art. 2. — Pentru a asigura mărcilor protecția consacrată prin art. precedent, cetățenii uneia din părțile contractante vor trebui să îndeplinească formalitățile prescise de legile și regulamentele celei P'alte.

Depunerea regulată a unei mărci române în Belgia, dă drept depunătorului de a cere tribunalelor pedepsirea contravenientului, confiscarea și distrugerea produselor contrafăcute, cât și a instrumentelor și uneltelor întrebuintate pentru săvârșirea delictului, precum și daune.

Asemenea ori-ce produs, purtând într'un mod ilicit o marcă română de fabrică sau de comerț, regulat depusă, va putea fi sechestrata la intrarea sa în Belgia, fie după intervenția Ministerului public, fie după reclamațiunea părții vătămate.

Depunerea regulată a unei mărci sau a unui brevet în România dă un drept de prioritate pentru depunerea în Belgia în timp de trei luni față de o marcă, de șase luni față de un brevet analog, ce s'ar fi depus în Belgia.

Legea în vigoare în Belgia, relativ la mărcile de fabrică și de comerț este cea din 14 Aprilie 1879.

Codul de comerț belg se compune din o serie de legi, care treptat au venit să modifice codul de comerț din 1808; așa sunt:

Legea din 15 Decembrie 1872 asupra comercianților, registrelor comercianților, și a obligațiunilor comerciale, formând titlurile I, II, III, și IV a capitolului I-iū.

Legile din 30 Decembrie 1867 și din 11 Iunie 1883 asupra burselor de comerț și a mijlocitorilor de schimb, formând titlul V.

Legea din 20 Mai 1872 asupra gajului și a comisionului, formând titlurile VI și VII.

Legea din 20 Mai 1872 și cea din 10 Iulie 1877 asupra cambiilor formând titlul VIII.

Legile din 18 Mai 1873 și 22 Mai 1886 asupra societăților comerciale formând titlul IX.

Legea din 11 Iunie 1874 asupra asigurărilor formând titlul X și XI.

Legea din 21 Aug. 1879 asupra comerțului maritim formând capitolul 2.

Legea din 18 Aprilie 1851 asupra falimentelor formând capitolul 3.

Legile din 1869, 1876 și 1872 asupra jurisdicțiunilor comerciale.

Drepturile consulilor și jurisdicția consulară. — Țara noastră a încheiat cu Belgia un *tractat consular*, subscris în București la 12 Ianuarie 1881 și ratificat la 31 Martie același an, care specifică într'un mod foarte minuțios drepturile cu care sunt investiți consulii noștri în Belgia. Analizând articolele acestui tratat vom defini aceste drepturi.

Consulii români pot fi numiți în ori-ce oraș al Belgiei și pentru a intra în funcțiune trebuie să obțină *exequaturul*. (art. 1 și 2),

Odată acreditați, se bucură de oate privilegiile și imunitățile de care se bucură și agenții de același rang ai națiunii celei mai favorizate¹⁾ de scutire de quartir și de serviciu militar, precum și de ori-ce impozite (afară de cazul când consulul ar exercita o profesiune, o industrie sau un comerț). Ei nu vor mai putea fi arestați preventiv de cât în cas de crimă iar cancelaria lor va fi inviolabilă, fără însă a putea servi de loc de azil; iar pentru obținerea depozițiunii judiciare din partea lor, autoritatea judiciară locală se va transporta la consulat spre a o lua (art. 3, 4 și 6).

De aceleași drepturi se vor bucura și cancelarii și secretarii girând în mod interimar consulatele în absența titularilor (art. 7).

Iată acum și drepturile și atribuțiile lor.

Ei au dreptul de a face funcțiune de notari, primind declarațiuni, depozițiuni testamentare și ori-ce soiuri de acte convenționale, a face traducțiuni și a legaliza tot felul de documente (art. 10). Ei pot reclama autorităților administrative și judiciare în contra ori-cărei infracțiuni la tratatele sau convențiile existente cu Belgia (art. 9). Vor menține ordinea pe bordul navelor de comerț și vor hotări asupra diferendelor ivite pe mare sau în porturi între ofițeri și oamenii de echipagiū pentru salarii; putând aresta sau face să se aresteze indivizii din echipagiū tulburători sau dezertori (art. 11 și 12). Vor conduce operațiunile relative la scăparea navelor naufragiate la țarm și vor lua toate măsurile necesare pentru protejarea indivizilor și conservarea efectelor naufragiate; vor regula toate chestiile privitoare la avarii când nu vor exista stipulații contrarii între armatori, încărcători și asigurători.

1) Relativ la detaliile acestor imunități, a se vedea observațiunile ce vom prezenta cu ocazia studierii tratatului consular cu Italia.

În caz de deces a unui român, fără mostenitor cunoscut sau executor testamentar, vor trebui să fie avizați de autoritățile locale competente pentru a încunoștiința pe cei interesați, putând face ori-ce act în locul moștenitorilor până când aceștia vor fi reprezentați cum se cuvine (art. 14).

Drepturile conferite de Codul de procedură civilă

Dreptul de a reclama în justiție. — Dreptul de a porni judecată este recunoscut străinilor în genere de o decisiune a Curței din Bruxelles din 28 Mai 1867, ca un drept derivând mai mult din Dreptul ginților de cât din dreptul civil.

Un român având reședința în Belgia, poate dar să cheme în judecată înaintea autorităților judiciare belgiane, nu numai pe alți străini, dar chiar pe cetățenii belgi; aceasta e formal recunoscut de art. 15 din Codul civil.

Piritul belg nu poate invoca excepțiunea *judicatum solvi* față de un asemenea reclamant român, cerând ca să fie supus la o cauțiune prealabilă, pentru a se putea judeca. Aceasta însă, nu pe baza art. 3 al *convenției pentru asistența judiciară* din 1881, după cum din eroare arată atât D. Tocilescu în al său *Tratat de procedură civilă* pag. 185, cât și D. Stern în *Codul de procedură anotat*, la nota de sub art. 106 Pr. civ. În adevăr acest articol zice:

«Românii admiși în Belgia și Belgianii admiși în România la beneficiul asistenței judiciare vor fi dispensați de drept de ori-ce cauțiune sau deposit, care se poate cere, sub ori-ce denumire ar fi străinilor ce pledează în contra naționalilor, de către legislațiunea țerei unde acțiunea va fi introdusă».

De aicea dar, scutirea de cauțiune rezultă numai pentru cei admiși la beneficiul asistenței judiciare nu pentru toți reclamantii români. Pentru ceilalți însă, scutirea rezultă, după mine, din faptul că între Belgia și România există, după cum vom vedea, reciprocitate de executare a hotăririlor judecătorești. În adevăr, odată garantată executarea hotăririlor, cauțiunea *judicatum solvi* nu mai prezintă nici o utilitate, de oare-ce scopul acestei cauțiuni în dreptul modern, nu e altul de cât acela de a asigura executarea hotăririlor date în potriva unor străini pornitori de procese temerarii, care odată ce au fost respinși, părăsesc țara, făcând iluzorii hotăririle de daune date în potriva lor.

Această dispensă, pentru români, se mai poate deduce și din faptul că prin art. 1 al *convenției de comerț belgo-române* din 1894, s'a asigurat supușilor români în Belgia tratamentul națiunii celei mai favorizate pentru ori-ce *imunități* sau *avantajii*. Ori, tocmai Belgia a concedat avantajul

dispensei de cauțiune jud. solvi mai multor națiuni, ca de pildă : Serbiei prin tratatul din 1886 ; Svițerei prin tratatul de la 27 Decembrie 1889 ; Peruviului, Mexicului, etc.

În fine, putem adăuga că legislația modernă belgă tinde a face să dispară cu totul, și față de toți reclamanții străini, rigoarea acestei dispozițiuni excepționale, rămășiță învechită a unor tradițiuni nemaî corespunzătoare spiritului timpilor moderni¹⁾.

Am văzut situația românului reclamant, acum, în ceea-ce privește situația de pîrit, avem art. 14 c. c. care zicea că :

«Străinul, chiar nereșezând în Belgia, va putea fi citat înaintea tribunalelor belge pentru executarea atât a obligațiunilor ce a contractat în Belgia față de un belg, cât și a acelor ce a contractat în țară străină către belgiani».

Acest articol a fost însă modificat de legea din 25 Martie 1886, care prevede că străinii pot fi chemați înaintea tribunalelor belge ca părți, fie de un belg, fie de un alt străin, numai în următoarele cazuri :

1. În materie imobiliară ;
2. Dacă aș domiciliul său reședința²⁾ în Belgia, sau dacă aș făcut alegere de domiciliu acolo ;
3. Dacă obligația care servește de bază acțiunii s'a născut, a trebuit să fie, sau a fost executată în Belgia ;
4. În acțiunile relative la o succesiune deschisă în Belgia ;
5. În cererile de validare de propriiri sau de ori-ce alte măsuri provisorii sau conservatorii ;
6. În acțiunile conexe unui proces deja pendinte înaintea unui tribunal belg ;
7. În cererile de garanție sau în cele reconvenționale, când cererea principală e pendinte înaintea tribunalelor belgiene.
8. În contestațiile în materie de faliment când falimentul s'a declarat în Belgia.
9. În cazurile când sunt mai mulți părâți din care unii își aș domiciliul sau reședința în Belgia.
10. În cererile avînd de scop a declara executorii în Belgia hotărîrile străine sau actele autentificate în străinătate.

În afară de aceste cazuri, românul va putea declina competența tribunalelor belge.

Declinatoriul se prezumă în cazul neprezentării străinului în instanță.

Asistența Judiciară. — Românii reclamanți, lipsiți de mijloace, se bucură de beneficiul asistenței judiciare în Belgia pe baza convențiunei în-

cheiată în București la 20 Februarie și ratificată la 13 August 1881. Ei vor putea cere certificate de paupertate de la autoritățile belge în a căror circumscripție ar domiciliu și chiar se vor putea servi, cu asemenea certificate emanate de la autoritățile române, când nu vor șede în Belgia. În acest din urmă caz, adaugă art. 2 al convenției «certificatul va putea să fie aprobat și legalizat de agentul diplomatic român». Când însă cel ce cere un certificat va sta în Belgia, autoritățile belge înainte de a da certificatul vor putea cere informații și de la autoritățile române.

Executarea hotărîrilor române în Belgia. — Hotărîrea unui tribunal român se poate executa în Belgia, după obținerea *exequatorului* de la un tribunal belg. În adevăr Belgia este unul din Statele, care recunosc autoritatea lucrului judecat tribunalelor străine, sub condițiunea reciprocității (legea din 25 Martie 1876). Ori principiul reciprocității în asemenea materie formal este admis și la noi de art. 374 care zice :

Hotărîrile judecătorești date în țară străină nu se vor putea executa în România de cât în modul și în limitele cum și hotărîrile judecătorilor din România se execută în acea țară și după ce...¹⁾

Cum și de o jurisprudență constantă ; așa că nu suferă îndoială că și hotărîrile române sunt executorii în Belgia. De alt-fel singura țară, față de care Belgia se arată mai severă în astă privință e Franța, ca represalii pentru că această țară nu recunoaște autoritatea lucrului judecat hotărîrilor belge. — O ordonanță din 1814 prevede chiar formal că sentințele date în Franța nu vor primi nici o execuție în Belgia.

Pentru a fi executate, hotărîrile române vor trebui prezentate spre a fi investite cu formula executorie tribunalelor belgiene, care vor examina dacă îndeplinesc cele cinci condițiuni ale art. 10 al legii din 25 Martie 1876 și anume :

1. Dacă hotărîrea prezentată nu e contrarie ordinii publice sau principiilor dreptului public belg.
2. Dacă după legile țerei unde a fost pronunțată, are autoritatea lucrului judecat.
3. Dacă după aceleași legi, expedițiunea (copia) prezentată întrunește condițiunile necesare autenticității sale.
4. Dacă drepturile apărării aș fost respectate.
5. Dacă tribunalul care a dat hotărîrea este

¹⁾ A se vedea sentința trib. de Ilfov secția I, din 10 Februarie 1882 ; idem decizia Curței din Focșani din 3 Noembrie 1883 ; idem decizia Curței din București s. II din 4 Noembrie 1875, și decisiile Curței de Casație din 25 August, 3 Noembrie și 20 Decembrie 1867 ; din 17 Iulie 1869, din 26 Noembrie 1871, din 16 Martie 1872 și 29 Noembrie 1872, ambele date în secțiunii unite, din 21 Iunie 1877, din 29 Octombrie 1886 ; și în fine decizia din 3 Iunie anul corent a Curței de Casație.

¹⁾ Vezi lucrările comisiunei de revisuire a Codului de procedură, citate de G. Mandy în *les étrangers devant la justice*, Paris 97.

²⁾ Câștigate așa cum am văzut mai sus.

singurul competent pe baza naționalității reclamantului.

Când aceste condițiuni se vor vedea împlinite tribunalul belg va da o hotărîre executorie, care va cuprinde, va îngloba și hotărîrea străină. Pentru aducerea la îndeplinire a acestei hotărîri, concursul forței publice este asigurat.

Aceși procedură e pentru executorul actelor autentice străine investite cu formula executorie de tribunalul străin, care le-a autentificat.

Pentru decisiunile arbitrale date în străinătate, procedura aceasta e simplificată.

Ele vor deveni executorii pe baza unui simplu *pareatis*, acordat de tribunalul belg fără altă cercetare, aceasta pe motiv că judecătorii arbitrii sunt aleși, și investiți de însași părțile.

Drepturile conferite de codul penal

Pentru crimele și delicturile comise pe teritoriul belgian, românii sunt răspunzători înaintea instanțelor criminale și corecționale, de oare-ce după art. 3 din Constituția belgiana, legile de poliție și de siguranța obligă pe toți cei ce locuiesc pe teritoriul belg. Ei nu vor putea deci să invoace necunoștința, în care s'ar afla de legile țerei, pentru a se sustrage pedepsei ce li s'ar cuveni.

Pentru faptele comise de ei în străinătate, ei nu vor fi responsabili înaintea autorităților belge, afară numai dacă se vor fi făcut culpabili:

1. De contrafacere în străinătate a monezilor belgiane, a sigiliilor, timbrelor și efectelor (scrisurilor) acestei țări (fapte prevăzute și pedepsite de cap. I, II și III § 3 Cartea a II a codului penal); sau de vre-o crimă în potruva siguranței statului belg,

2. De comiterea unei crime în complicitate cu un belg (legea din 17 Aprilie 1876).

Ei nu vor fi însă judecați, dacă vor dovedi că au mai fost judecați, pentru același fapt în străinătate.

Reciprocamente, dreptul de plângere și de denunțare în potruva faptelor delictuoase, e larg deschis românilor în Belgia. Ei vor putea dar să intervie în instanțele penale ca parte civilă, cum sași defere direct înaintea instanțelor represive, pentru a obține reparațiuni civile, pe orî-ce autori de quasi-delict sau de delict deorî-ce soi: delict contra dreptului natural, sau chiar delict create de legi speciale¹⁾.

Codul penal belg este cel francez, remaniat însă în mare parte prin legea din 8 Iunie 1881 și modificat apoi prin legea din 5 August 1881

relativă la delicturile sevărșite cu ocazia exercițiului drepturilor politice. O altă lege din 31 Maiu 1888 a instituit în Belgia *condemnațiunea condițională* în sensul ca curțile și tribunalele, când condamnarea nu întrece șase luni, pot ordona să se amâne executarea sentinței pentru un timp determinat, care însă nu poate întrece cinci ani.

Pentru a putea obține această favoare, se cere ca delicuentul să nu fi avut nici o condamnare anterioară pentru crimă sau delict. Prin condamnare pentru delict trebuie a se înțelege condamnarea la o *pedeapsă corecțională*, după cum a lamurit legea interpretativa din 27 Iunie 1895¹⁾.

O condamnare posterioară atrage decaderea termenului acordat și facerea ambelor pedepse.

Codul de procedură belg este acel din 1805, modificat prin mai multe legi posterioare, cu deosebire în cea ce privește atribuțiunile judecătorilor de instrucție, competența și organizarea Curților cu jurați și suprimarea Curților extraordinare.

În cea ce privește faptele delictuoase comise în România de români refugiați apoi în Belgia, avem cu aceasta țara o convențiune, care asigură predarea acelor indivizi, cu reciprocitate.

Această convenție s'a încheiat la 20 Aug. 1880 în Bruxelles, s'a promulgat la 3 Martie, 1881 și nu s'a denunțat încă până azi.

Prin acest act Belgia se obligă a ne preda pe toți indivizii refugiați în cea țară și care ar fi urmăriți în România, puși în prevenție sau acuzație, sau condamnați ca autori ori complici pentru crimele și delicturile prevăzute în art. 2.

Nu se vor putea preda însă, pe baza acestei convențiuni, cei ce se vor fi făcut culpabili de crime sau delicturi politice, sau pentru fapte conexe afară doar dacă va fi vorba de un atentat în contra persoanei șefului Statului sau a membrilor familiei lui, consistând în omor, asasinat și otrăvire de oare ce aceste fapte nu se consideră ca delicturi politice (art. 5).

Tratatul acesta mai conține o rezervă privitoare la estrădarea refugiaților români, pentru cazul când o asemenea estrădare «*ar părea contrarie în ceea ce privește consecințele sale, principiilor de umanitate admise în legislația celor două state*» (art. 3).

În fine tratatul acesta refuză estrădarea naționalilor fie-căruia din cele două state (art. 7).

Cele l'alte articole ale acestei convențiuni și anume art. 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 și 18 sunt absolut identice cu art. 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 și 17 din con-

¹⁾ Apel Bruxelles 13 Dec. 1856 cita de H. Lambrechts *Dictionnaire de droit comparé*.

¹⁾ Vezi enumerarea acestor fapte la pag. unde e publicat art. 2 al convenției de estrădare cu Italia, absolut identic cu acesta.

vențiunea de estrădare cu Italia¹⁾ Această convențiune este în previziunile ei, bazată asupra legii belgiene asupra extrădărilor din 5 Aprilie 1868.

Art. 2 al acestei legi impune guvernului belg obligația de a lua avisul camerei de punere sub acuzare a curței de apel, în resortul căreia streinul a fost arestat — pentru a putea procedea la expulzarea lui. — Acest aviz se va da în audiență publică, după ascultarea ministerului public și al străinului, care poate fi asistat și de un apărător.

Camera are putere de a aprecia nu numai dacă formalitățile sunt regulat îndeplinite, ci și de a judeca și de a aprecia toate împrejurările de fapt.

Estrădarea se limitează la cazurile sus specificate; așa de pildă legislația belgă nu îngăduie să se acorde unui guvern străin estrădarea unui dezerter refugiat în Belgia.

În afară de aceasta, hotăririle date în penal în România nu pot avea nici un efect în Belgia. — Așa de pildă incapacitatea rezultând din o condamnare criminală pronunțată de tribunalele române, nu poate urma pe condamnat în Belgia. — Aceasta în opoziție cu hotăririle în civil, streine, care am văzut că sunt executorii în Belgia.

C. D. Anghel.

JURISPRUDENȚA STREINĂ

CURTEA DE CASAȚIANE DIN FRANȚA, SECȚIUNEA CIVILĂ

Audiența de la 16 Martie 1897

Fagueret cu Hutteau

Donațiune.—Donațiune între vii. — Lipsă de Transcripțiune.—Terții.

De și după art. 941 c. c. (819 cod. civ. Român) lipsa de transcripțiune a unei donațiuni poate fi opusă de ori-ce persoane cari au interes, această facultate aparține însă numai terțiilor, iar nu și părților contractante, moștenitorilor sau reprezentațiilor lor universali.

Casată deciziunea Curței de apel din Orleans de la 25 Iulie 1895;

S'au ascultat: D. Faure-Biguet, consilier raportor; D-nii Dumerin și Auger, avocații părților, și D. Desjardins, procuror general, în conclusiuni.

Curtea,

Asupra celor două mijloace de casare reunite:

Având în vedere art. 941 Codul civil;

Având în vedere, că transcripțiunea donațiunilor este prescrisă în scopul de a aduce la cunoștința terțiilor transmisiunea proprietății și prin urmare a o face să producă efect față cu densus; dar că îndeplinirea sau omisiunea acestei formalități nu modifică raporturile respective ale părților; că dacă, după art. 941 Codul civil, lipsa de transcripțiune poate fi opusă de ori-ce persoane au interes, această facultate aparține numai terțiilor, iar nu și părților, moștenitorilor sau reprezentanților lor universali;

Având în vedere că hotărîrea atacată declară că donațiunea-partagiū din 17 Octombrie 1841 atribue consorțiilor Fagueret plina proprietate a zidului pe care Hutteau îl reclamă ca despărțire comună; că cu toate acestea ea refuză de a aplica acest titlu contra lui Hutteau, deși acesta este eredele donatarilor precum, și unul din donatari, sub pretext că pe de o parte donațiunea nu a fost transcrisă, iar pe de alta, Hutteau învoacă în sprijinul pretențiunei sale, nu această donațiune, dar un titlu posterior, dat la 1 Mai 1877, act asupra naturii și consecințelor căruia hotărîrea nu se explică și care ar emana de la alți autori de cât aceia cari au figurat în sus zisa donațiune;

Având în vedere că contrariu deciziunei atacate, enunțările conținute în actul de donațiune din 17 Octombrie 1841 erau opozabile lui Hutteau cu toată lipsa de transcripțiune; că în starea constatărilor deciziunei, Curtea de apel nu putea să înlăture titlul despre care e vorba de cât cu condițiune de a recunoaște fie că donatorii nu aveau proprietatea exclusivă a zidului litigios la data donațiunei, fie că de la această dată consorții Fagueret prin ei însăși sau prin autorii lor, au pierdut zisa proprietate exclusivă, ceea ce nu rezultă din nici una din aceste constatări; de unde urmează că refuzând de a ține în seamă titlul de care e vorba, deciziunea atacată a viciat prin o greșită aplicațiune art. 941 vizat prin recurs.

Pentru aceste motive, casează.

La Loi.

INFORMAȚIUNI

Înainte Curții cu jurați din Brăila s'a judecat un proces foarte senzațional. D-soara Gorjan, care încercase să tragă un foc de revolver asupra unui oare-care doctor Bastakis, a fost achitată de către juri și, în urma unor pledoarii strălucite din partea d-lor avocați Horia C. Rosetti, Mircea Dancovič, G. C. Dobrescu și Take Ionescu, cari au desvăluit înaintea juraților cum domnișoara Gorjan a căzut victima unui Don Juan ordinar care caută, prin ori-ce mijloace, să-și satisfacă poftetele sale bestiale.

Impresiunea în sala Curții cu jurați era, nu că domnișoara Gorjan era acuzată, dar că doctorul Bastakis era pe hanca acuzațiilor, loc de altmintrelea ce poate ar fi trebuit să ocupe.

Achitarea domnișoarei Gorjan este blamul cel mai puternic ce se putea da doctorului Bastakis, un don Juan cam acuat.

BIBLIOGRAFIE

A apărut:

LEGEA PENTRU JUDECĂTORIILE DE PACE

Pusă în aplicare la 1 Iunie 1896

Comentată și adnotată cu Jurisprudența și debaterile Corpurilo Legiuitoare, precedată de un studiu relativ la interpretarea legilor și urmată de circulări ministeriale relative la aplicarea legii pentru judecătoriile de pace.

de
Mihail P. Rădulescu

Doctor în drept, fost judecător de Pace, actualmente procuror la trib. Focșani
Prețul 6 lei

De vânzare la toate librăriile și la autor în Focșani.

¹⁾ A se vedea textul acestor articole la pag.....